

علوم اقتصادیه و اجتماعیه

مجموعه علامہ

هر آيت برنجی کوفی نشر اولنور

مؤسسی :

احمد شعیب، رضا نوید، محمد مبارک

مترجمان :

اشار : فائق زهت . - حیات اجتماعیه : بدیع نوری . -
روسیه : احمد شعیب . - بودجه . - استقراضات . -
فرانسه اختلال کبیری : احمد شعیب .

مدیر و صاحب امتیازی :

محمد مبارک

امور اداره و تحریریه : نور عثمانیه جوارنده ملین اداره خانه سی

نسخه سی : ۱۰ فروش

استانبول

باب عالی جاده سنده هلال مطبعه سی، نور ۶۶

#

حقنده بر فکر صحیح و قطعی ایدینه بیلکدرکه بوفعالیت اجتماعیه نك اك مکمل مشابهنی حیاتمزی تشکیل ایدن فعالیت عضویه شخصیه مزدن بشقه بریده بولقلغمز غیر ممکندر . حالبوکه حیات جسمیه من حقنده بيله هنوز اکثراً یا کلش فکر لر ايله آلوده اولقلغمزه ، نظر دقتمزی یا لکز بر « اساس حیاتی » به ، ماده حیاتیه نك کندی کندیلکندن محصلنه ، الحاصل « روح » دیدیکمز مبهم و معلق بر کله نك خفایای ظلام آلودینه عطف و حصر ایدرک عنصر تشریحینک و وظائف عضویه نك حیاده کی اهمیت و موضعی اهامال و ترک ایتمک کمزه رغماً حیات اجتماعیه ده بالعکس حیات بشریه دن بشقه بر شی مشاهده اولنه ماز ، بونکله برابر انسانک فعالیت مادیه و روحیه سندن بشقه بر نوع فعالیت ايله متحرک اولسنی اصلاً تفکر و تخطر ایلده میورز . ایشه بونلر تدقیق اولنه حق اولورسه و هم صرف اولدقلری ، تعیرات و کلماتک مبانی خرابیسی آلتنده اختفا ایتش بر طاقم مهماتدن عبارت بولندقلری تعین و ظاهر ایدر . سکمت اجتماعیه بوفکاری تصحیح و تعدیل ایتلیدر .

شهمه سزدرکه جمعیات معظمه منک فعالیت حقیقیه سی بالذات بشرک فعالیتنه منوط و مرتبطدر ، طبقی فعالیت عضویه منک عناصر مصوره منک فعالیتنه مربوط اولدقلری کی . فقط فعالیت اجتماعیه بی فعالیت شخصیه حصر ایتمک بوفعالیتی ناقص و نا تمام کورمکدر : جمعیت حقنده کی نظریه فردیه - یعنی جمعیتک اساس تشکله فردک تأثیر شخصبندن بشقه بر مؤثر صور ایتمین نظریه - مجرد اوله رقی ، اخذ و قبول اولنه حق اولورسه توضیح حقیقه کافی دکدر ، وجود اجتماعینک توضیحی ایچون مکمل بر اساس اوله ماز . فصل که حیره نظریه سنک یعنی حیره نك عضو ترکینه اساس اتخادی کیفیتک عضویت ذی حیاتیه بی ایضاحه کافی کلدیکی کی . فی الحقیقه هر

جمعیتده اولیه بر درجه دوام ، اولیه بر مرتبه شدت ، اولیه بر طرز انبساطی حائر حادثه لر مشهود اولور که بونلر فردك دائرة فعالیت ویا تأثیرینی يك چوق تجاوز ایدر . طبق وجود مزدهده عین حال مشهود اولور : فعالیت شخصی و فردیه من نصل بر حجره نك درجه فعالیتنی قات قات تجاوز ایدور ایسه جمعیت سابقه نك اثر صنع مدینسی اولان مبانی معظمه و تذکاریهده بر فردك وسع اقتدارندن خارجدر ؛ نته کیم بر فردك اثر صنعی اولان بر حادثه بر حجره نك محصولی نظریله تاقی اولمه ماز . [۱]

بو مثاللر يك واضح و کیسه طرفندن انکار ایدلیه نك درجهده مرتبه بداهتمده بولندی حالده اهمیت و درجه تأثیری هر وقت ترك و نسیان ایدلیه نكده در . هر کس بر ملتك حیاتندن بحث ایدر ، هر کس هر بر مدینتك مشغله دائمه انتظام و تأسیساتی علی العاده قبول و تصدیق ایلر ؛ فقط بومدنیتری مفکره مزده تصنیف ایتك آرزو ایتدیکمز یعنی بومدنیترلر حقنده حاصل ایتدیکمز فکری تعین ایتك ایستدیکمز زمان هان اختلاف افکار رونما اولور : بعضی بو مدینتده بطناً بعد بطناً تعاقب و توالی ایدن افرادك دوام و مابعد افعالنندن بشقه بر شی کورمز ، بعضی ایسه بوراده حیات عضویه ایله بر مشابعت تامه دن بشقه بر شی کورمك ایسته مز . اجتماعیون عضویونه کوره بر جمعیت ایچون یا شایور دیدیکمز زمان آکلایه جغمز شی جمعیتك کچیردیک دور حیاتینك عالم خارجی و مشهودده مشابه و مماثلنی آرامق ایستر ایسه نك بونی آحق فعالیت

[۱] بونلر موادك و یا خود قوتلرک ترک ویا تعاونندن متحصل بر نتیجه در : میخانیکنده قدرت و مقاومتك جسمك مکعبی ایله مبسوطاً تزايد ایتدیکنی کورورز ؛ کییاده ایسه خواص کییویه ترکیب درجه مشوشیت و تمددیه نظراً تضاعف و تکثر ایدر .

حياتيه عضويه بوله بيله جگمزي تقدير ايتيكنر . بوضورتله تقدير اولنجه حيات اجتماعيه آچيقدن آچيغه فعاليتي يعني تربيات و مشاغل اجتماعيه نك ايجاب ايتديكي مساعي حقيقيه بي افاده ايدركه بونلر بر جمعيتك مبادلات و هر نوع تملكات و تصرفاتندن عبارتدر . و عضويات ذى حياتك مساعي عضويه لرينه تماماً مشاهدر .

تحت مشاهده آلتيمز عضويت نه اولورسه اولسون بونك حياتي مواد اجنيه بي تملك ايتديرمك و مساعي غدايه ايله بوموادى انسجه حياتيه قلب و تحويل ايلك صورتى ايله دوام اينر . هر جمعيت اساساً افراد ذى حياتدن مركب و بوجعيتك مساعي مقاديسى بوضورته يعني جمعيت حالته - تحول و انقلاب ايدمك عناصر متفرقه و مختلفه - يعني افرادى - تملك ايدرك بونلردن انسجه اجتماعيه تركيب ايتلكنن بشقه بر شيدر ؟ هر جمعيت بزه ، بر عضوى ذى حيات كې ، عين حادثات مبادله و انقلابي اراه ايتيورمى ؟ يعني آز چوق مهم فرقه و كتله لرك محو و اضمحلال بوله رق يكي بر شكل و صورت تحتند و بشقه بر طرزده بر يكي جمعيت طرفندن تملك و ادخال ايدلديكنى كورميورمى ؟ فضله اوله رق بز بومساعي حقيقيه اجتماعيه ده حاضر و شاهد بولنيورز ، و تضوك شكل و صورتى اولدينى كې مشاهده ايدم بيلورز . يعني جمعيتك بوظيفه غدايه سنى ، بوحيات حقيقيه سنى رأى العين تدقيق ايدم بيلورز . حالبوكه عضويت ذى حياتك وظيفه غدايه سنى او قدر بارز و ظاهر دكلدر ، كچ نظر لره كوره كندى كنديلكندن وجود بولويور و تحصيل ايديور كې ظن اولور .

اك زيامه اونوديلان شى شودر كه فعاليت حياتيه ايله تملك ايديلن ، عضويت حياتيه ادخال اولنان مواد و عناصر غير عضويه كندى

کنند. بکترینه اولیه یکی بر فعالیت اکتساب ایدرلر که آنلرده فعالیت اجتماعی به اشتراك ایدرلر . (طبقی عضویت حیاتیة طرفدن بلع و تمثل اولنان مواد و عناصر معدنیة و غیر عضویه نك او جسم عضوینك اجزای مرکبہ سی تشکیل و آنك حیاتیة اشتراك ایتلری کی .

مثلا ارضی اله الهلم : ظاهر و باهر دکلدرکه زراعت بونی تحویل و آکا بو ارضی حرث و زراعت ایدن چفتجیلرک حیاتی ایله متشارك بر فعالیت انبایه بخش و اعطا ایدیور؟ كذلك انسانلرک ارضه و یردگری تبدلات و تغییرات مختلفه، اوراده حفر اولنان مغازه لر، رفع و انشا ایدیلن مساکن و مبانی، چیزیلن طرق و معابر و سائر و سائط اختلاطیه ایچونده حال عینی دکلدر؟ بونلرده نهایت بشریتك، عضوینك لوازم ضروریة سی حالی اکتساب ایتیموزمی؟ بوانسجه اجتماعیة نك هر بریسی، انسجه تشریحیه من کی جهاز میخانیکی اجتماعیة بقا بولمق و ایفای وظیفه ایده یلک ایچون لاینقطع عناصر تجدیدیة و یا ترمیمیة محتاجدر بر وجود فصل مواد و عناصر معدنیة و غذاییه استهلاکیله، ادخال و تمثیلله بقا بولورسه بر وجود اجتماعی ده بقا بولمی ایچون لاینقطع بر چوق اجزا و عناصر اجتماعی بی - که افراد بشریه ایله برابر آثار فعالیتات و اعمالات بشریه در - ادخال و تمثیل محتاجدر فی الحقیقه بو عناصر مالک اولمیان هر هانکی بر عنصر قرین زوال اولدینی، مثلاً تارلا بو فعالیتلره معروض قالدیجه غیر قابل زرع و نباتات مضره ایله مالی برحاله، خانه کهنه لشکرک خرابییه، یول بوزولمقه یوز طو تینی کی هیئت اجتماعی ده بو تغییرات، عناصر و اجزای مختلفه سی آرهنده بوکی تجدیداته و تحولاته معروض بولمازسه قرین زوال و دوچار وهن و خرابی اولمق محققدر .

ایشته مساعی و وظیفوی اجتماعی ایله عضویت حیاتیة نك مساعی

بشریعیہ سی آرہ سندوکی مشابہت بودرجہ واضحدر . بالخاصہ جمعیتلرہ کی بو مشابہت ترکیات عضویہ لری بسیط اولان زمرہ سفلیہ حیواناتہ تقریب و قیاس ایدیلہ جک اولورسہ دہا زیادہ وضوح ایلہ تعین و تظاہر ایدر . فی الحقیقہ ہر جمعیت بر شخصیت مکملہ تشکیل ایدہ جک یردہ ، آز چوق مستقل ، فقط ہر وقت دہا بویوک بر کل ایچندہ اتحاد ایتش ، برلشش بر چوق عضویات صغیرہ اجتماعیہ دن ترکب ایدر . بوعضویات صغیرہ نک ہبسی عین بر محیط غدائی ایچندہ بسلسلور ، ہبسی دہ خارجی دشخلری اولان ہوانک ، ارضک ، صولرک تاثیرات عمومیہ سنک عکس تاثیری تحتندہ قالورلر . یعنی ہونلرک ہبسنک آرہ سندہ مناسبات مشترکہ ، احتیاج غدائی ایلہ عناصرہ قارشى مجادلہ و مقاومت مجبوریتی ایلہ ، عمومی دشمنہ قارشو مدافعہ ویا تعرض لزومی ایلہ محدود و مقید بر تابعیت مشترکہ واردر . طبق آرہ لرنندہ تغذیدن ، حرکندن و مدافعہ دن یشقہ بر عمومیت و اشتراک اولیان عضویات سفلیہ حیوانیہ کی .

فقط موالید عضویہ دہ نصل تکاملہ کتدجکہ دہا بویوک بر اتحادہ ، کتدجکہ دہا صیتی بر احتیاج تعاونہ طوغری تمامیلہ سوق و ایصال ایدیورسہ موالید اجتماعیہ دہہ افرادک دیگر افرادہ قارشى اولان مناسبات مشترکہ و احتیاج اختلاطیلری تکامل ایلہ متناسب اولہرق ، یعنی مساعی اجتماعیہ ایلہ ، و ہوندن تگون ایدہ جک انسانلرک تحالف و تعاون ایلہ متناسب اولہرق تراید ایتدیکنی کوریورز . چونکہ بر فرد طرفندن بر عنصرک اخذ و تمثلی ، یعنی ہر بر تطابق جدید ، عواملک تحالفی ایجاب ایتدیرر ، و میخانیک عضویت اجتماعیہ دہہ یکی بر وظیفہ اجتماعیہ تولید ایدر . ایشہ پارماقرینہ و دیشلرینہ بر قوت ویرمک ، پارمقلری و دیشلری ایلہ یابہ جنی مساعی بی تحفیف ایتک ایچون بر طاش پارچہ سنی

قابل استفاده بر حاله كتورن ايلك انسانك مساعيسى بوقيدلندركه بوندن بوتون آلات قاطعه من تولد ايتدى . فى الحقيقه انسانلر عناصرى كندى احتياجلرينه تخصيص و تطبيق خصوصى ترييد ايتدجه ، كنديلر بنسك داخل و تابع اولدقلرى وجود اجتماعيه اودرجه تحالفات و تفاوتات احداث ايتمشلر ، جميتلرينك عضويتى اودرجه تكمل ايتديرمشلر ، كندى آره لرنده كى مختبرات ، مناسبات و ارتباطاتى اودرجه تأييد ايتلشلر و الحاصل وجود اجتماعى اونسبتده توحيد ايتمشلر دره . يالكر ، طبقى تكامل عضويده اولدقنى كى ، تقسيم اعمال بزم صنعت ، دستگاه ، صنوف ساعيه ديديكمز تطابقاتى يكديكرينه بند و تسلسل ايتديرر . ينى سلسله روابط و تعاون اجتماعى ايجاد و احداث ايلر .

جمعيات ابتدائيه بوتون افراد عين وظيفه ي ايشا ايدرلر ، ويا اوليله بز وظيفه ايفاسنه مستعددرلر : بو دور دور اشتراكدر ، ويا عموميتله دور استغنا ديديكمز دور آتى به نظراً شخصيت ابتدائيه دور بدر : بو دورده جمعيت اصل عضويت دينلر حالتدن مجرد مخلوقات حجرويه مشاهددرلر . فقط وقتاكه افرادك تطابق ، و عناصرك ادخال و تمثلى كيتدجه دهآ بارز و واضح تفاوتات آراء و حاصل ايدر ، حرف و صنايعك تخصصى ، طبقى عضويات ذى حياتك انسجه عضويه و اجهزه تشريحيه مشابه عوامل و عضويات اجتماعيه ك تشكلى مشاهده ايدرز . الحاصل ، هر طرفده مساعيده وظائفك مشاهمتى بولورز . هر حجره عضويتده نصل ايفاي وظيفه ايدر . و بوتك وظيفه سى بو عضويت طرفدن نصل تخصيص و جهاز عصبي طرفدن سوق و اداره ايديلور ايسه بوتك كى ، هر فرد ، كندى صنعتى ايله اشتغال ايدر . و انك سعى و عملى صنعتى ايله متناسب و مشروطدر ، و صور مختلفه نظاميه و اداريه و اقتصاديه

وہا اجتماعیہ ایلہ جریان ایدر . نصلکہ ہر برحیرہ نك وظیفہ سی ، کندی حصہ مصیبتہ سی ایلہ عضویتك ہیئت مجتمہ سنی حصولہ کتورمکده اشتراك ایلہ یورسہ بویلہ لکله ہر بر فردك مساعیسی دہ جمعیتك تشکلات عمومیہ سنی وجودہ کتورمك خصوصندہ اشتراکی سبق ایدیر . جمعیت شخصیہ دہ واقعا محققدرکہ ، جہت فوضاویہ Anarchie غالبدر ، چونکہ بورادہ طبقی جہاز عصیدن محروم اولان عضویت ابتدائیدہ اولدینی کبی ، اتحاد وتعاون اجتماعی قضیہ سی مقفوددر . فقط میل دالما کیتدکچہ دہا بویوک برتوانقہ ، دہا مکمل برتعاونہ طوغری متوجہدر .

بروجود اجتماعینك تکمل و مشوشیتی نہ درجہ اولورسہ اولسون ، بر فردك محیطی ایلہ و همجنسی ایلہ تطابق ، تخالی ، وتمددی واسطہ لرلہ بونك دور وزمان تکنونہ قدر صعود اولنہ یتلك ممکندر . ایستہ عضویت اجتماعیہ ، حرف وصنایع ، عالہلر ، قبائل ، اقوام ، مستملکات ، عشایر سیارہ ، قری ومدن وامصار بویلہ لکله تشکل ایدرلر . ہر طرفدہ افرادك طرز اجتماعینك عناصر تشریحینك تکنونہ ، عناصر کیمیویہ نك ترکیبہ مطابق ومشابه برحالارائہ ایتدیکنی کورورز . وبوطرز اجتماعینك بورادہ « سنی » دنیلن بر حادثہ جدیدہ حصولہ کتیردیکنی مشاہدہ آیدہ . بیلورزکہ بو ، عضویتہ کورہ « وظیفہ » نہ ایسہ اکا مشابہ ومطابقدر . فی الحقیقہ ، نصل عضویت تکمل ایتدکچہ وظیفہ دنیلن شی اویلہ لکله او درجہ بارز ، او درجہ قطعی برصورت وشکل اکتساب ایدرایسہ (بالکنز هنوز معین بر شکل آلمایان حیوانات ابتدائیدہ وظیفہ اودرجہ مشوشدرکہ همان حادثہ کیمیویہ حکمیہ ترکیبہ مشابہ بر شکلی حائردر .) انك کبی ، جمعیت ابتدائیدہ ، حیوانی وہا انسانی اولسون ، سنی همان «محصراً وظیفہ غدائیہ» منحصر قالمقدہ ایکن جمعیت بر شکل مخصوص آلدکچہ یعنی

عضولرک محیطلرینک مختلف عنصرلرینه تطابق و حلول ایدرک مسکنلرینی، طرز اداریلرینی، طرز مبادلاتلرینی، سیر و جولانلرینی، محصوللرینک تداولی تشکیل و تأسیس ایتدیکه کورورزکه «سعی» ک عامل ویا عضو اجتماعی بی احداث، تدریج و قابلیت اجتماعی بی حائز برشکله افراغ اولنیور، طبقی علم الحیاتده وظیفه نك عضوی تشکیل ایتدیکی کبی.

بوتون تکامل اجتماعی نك مقایزه سنی کوزلجه احاطه ایتک ایچون سعیک بوساده مفهومی تکامل اجتماعی به، طبقی وظیفه مفهومی تکامل عضوی به تطبیق ایدلدیکی صورتده، تطبیق ایتدیکی نيك کفایت ایدر. فی الحقیقه سعی، احوال و خصوصیات، مکانه نظراً تعین و محدود ایدر؛ ایشته موجودات بشریه نك ازمان و امکانه به کوره بی نهایت طرز تطابق و تفاوتی بورادن نشئت ایدیور و مدنیتک و موالید اجتماعی نك تکامل نك سلسله مظفریات متوالیه و مجیره سنی بونلر حاصل و تشکیل ایلور.

ادرنه : تشرین ثانی، ۳۲۵

بربع نوری